

OPINIA KOMISJI REWIZYJNEJ W SPRAWIE PROTESTU WYBORCZEGO
DOTYCZĄCEGO WYBORÓW SOŁTYSA W SOŁECTWIE SYCYNA

W dniu 18 września 2025 r. do Rady Gminy Biała Podlaska wpłynęło 21 protestów wyborczych o tej samej treści, złożonych w sprawie wyboru sołtysa w Sołectwie Sycyna. W wyniku analizy stwierdzono, że zgodnie z § 23 ust. 2 Statutu Sołectwa Sycyna będącego załącznikiem do uchwały Nr XL/285/2018 Rady Gminy Biała Podlaska z dnia 14 września 2018 r. w sprawie nadania statutu Sołectwa Sycyna (Dz. Urz. Woj. Lubel. z 2018 r. poz. 4394), uprawnionymi do złożenia protestu jest 14 z 21 osób składających protest.

Ogólne zasady przeprowadzenia wyboru sołtysa reguluje art. 36 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), zgodnie z którymi „sołtys oraz członkowie rady sołeckiej wybierani są w głosowaniu tajnym, bezpośrednim, spośród nieograniczonej liczby kandydatów, przez stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania”. Zaś zgodnie z art. 35 ust. 3 u.s.g. szczegółowe zasady i tryb przeprowadzenia wybór sołtysa reguluje statut sołectwa uchwalany przez radę gminy, który stanowi akt prawa miejscowego i jest publikowany w Wojewódzkim Dzienniku Urzędowym.

Statut Sołectwa Sycyna stanowi załącznik do uchwały Nr XL/285/2018 Rady Gminy Biała Podlaska z dnia 14 września 2018 r. w sprawie nadania statutu Sołectwu Sycyna (Dz. Urz. Woj. Lubel. z 2018 r. poz. 4394). Zasady i tryb wyboru lub odwołania organów sołectwa regulują przepisy Rozdziału 4 Statutu: Zasady i tryb wyboru Sołtysa i Rady Sołeckiej (§14-§23), natomiast zasady składania i rozpatrywania protestów wyborczych przepisy Rozdziału 5: Zakres i formy kontroli i nadzoru (§ 24- § 25).

Komisja Rewizyjna rozpatrywała wniesiony protest na posiedzeniu w dniu 7 października 2025 r., na które zaproszono składających protest, przewodniczącego Zebrania Wiejskiego, radnego okręgu nr 9 p. Dawida Skraburskiego oraz inspektora ds. obsługi organów gminy, obecnych na zebraniu. Spośród 14 osób uprawnionych do złożenia protestu, z zaproszenia na posiedzenie komisji skorzystały 4 osoby.

W wyniku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego (zapoznanie się ze zgromadzoną dokumentacją, wyjaśnieniami składających protest, pracownika urzędu, Przewodniczącego Zebrania oraz radnego okręgu nr 9) odnosząc się szczegółowo do poszczególnych zarzutów zawartych w proteście wyborczym, Komisja Rewizyjna ustaliła:

1. Nie potwierdził się zarzut naruszenie zasad kwalifikacji wyborców. Dla ustalenia kto może wybierać sołtysa i członków rady sołeckiej niezbędne jest zweryfikowanie nie tylko faktu stałego zamieszkiwania osoby na terenie sołectwa, ale również jej prawa wyborczego. Dlatego nieodzowne staje się dokonywanie ustaleń na podstawie Centralnego Rejestru Wyborców. Uwagę należy przy tym zwrócić na to, że w Centralnym Rejestrze Wyborców - zgodnie z art. 19 ustawy Kodeks wyborczy, ujmowane są nie tylko osoby zameldowane na pobyt stały, ale także osoby stale zamieszkałe na obszarze gminy bez zameldowania na pobyt stały w tej gminie. Aby

znaleźć się w rejestrze wyborców nie trzeba być zatem zameldowanym w gminie na pobyt stały. Wystarczy być stałym mieszkańcem. Osoba niezameldowana na pobyt stały na obszarze sołectwa, a na tym obszarze zamieszkała powinna jedynie zagwarantować sobie możliwość skorzystania z prawa do głosowania poprzez dopisanie się - zgodnie z art. 19 § 3 i 4 k.w. - do Centralnego Rejestru Wyborców. Tylko osoba ujęta w tym rejestrze posiada bowiem uprawnienie do głosowania. Skorzystanie z czynnego prawa wyborczego jest - jak wskazuje sama jego nazwa - prawem, a nie obowiązkiem.

Co zaś tyczy się wniosku o zweryfikowanie statusu zamieszkania poprzez sprawdzenie deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi – nie ma możliwości weryfikacji wyborców na tej podstawie - dane te nie służą do celów ewidencyjnych związanych z wyborami. Ustawa o ewidencji ludności oraz Kodeks wyborczy jasno określają podstawy do wpisu do rejestru wyborców – nie należy do nich deklaracja "śmieciovą". Dane z deklaracji śmieciowej są zbierane wyłącznie w celu naliczania opłat, nie do ustalania prawa wyborczego. Użycie ich do innych celów (np. weryfikacji wyborców) wymagałoby osobnej podstawy prawnej – której brak, a gmina nie może samodzielnie weryfikować prawa do głosowania poza trybem określonym w przepisach.

2. Komisja nie dopatrzyła się żadnych uchybień jeśli chodzi o zarzut niewłaściwej weryfikacji uprawnień wyborczych. Nie doszło do udziału w głosowaniu osób nieposiadających prawa wyborczego. Wszystkie osoby głosujące podczas zebrania posiadały czynne prawo wyborcze – osoba weryfikująca uczestników zebrania sprawdzała fakt figurowania w ewidencji osób zameldowanych na pobyt stały w sołectwie Sycyna oraz w CRW. Trzy osoby zostały zweryfikowane jako głosujące w innych obwodach - zostały poinformowane o możliwości brania udziału w zebraniu bez prawa do głosowania – tym osobom nie zostały wydane karty do głosowania. Nie potwierdził się więc zarzut zawarty w proteście - nie doszło do udziału w głosowaniu osób nieposiadających prawa wyborczego.
3. Nie potwierdził się również zarzut braku zapewnienia tajności wyborów. Tajność wyborów została realnie zapewniona – komisja skrutacyjna wydawała karty do głosowania kolejno odczytanym osobom z listy. Po odebraniu karty, wyborca kierował się do miejsca zapewniającego tajność wyboru – za parawan wyborczy, gdzie miał możliwość swobodnego i tajnego głosowania (bez presji i obserwacji, w sposób niewidoczny dla innych), a następnie samodzielnie wrzucał kartę do urny. Dodać należy, że zapewnienie tajności wyborów należy do organizatora, nie zaś do uczestnika wyborów.
4. Zarzut zgłoszenia kandydatury przez osobę nieprawidłowo zweryfikowaną również nie znalazł potwierdzenia. Osoba zgłaszająca kandydaturę na sołtysa – pani Dorota Wiśniewska posiada czynne prawo wyborcze i miała pełne prawo zgłosić kandydata na sołtysa.

5. Komisja Rewizyjna negatywnie odniosła się do zarzutu o niejasnym poinformowaniu o sposobie głosowania. Z wyjaśnień Przewodniczący Zebrania p. Maciej Hawryluk oraz nagrania wynika, że kilkakrotnie, w przejrzysty sposób wyjaśniał zasady głosowania.
6. Komisja nie ma wątpliwości co do kompetencji i uprawnień do weryfikacji wyborców przez urzędniczkę. Zgodnie ze statutem Sołectwa Sycyna komisja skrutacyjna odpowiada za przeprowadzenie głosowania i ustalenie wyników wyborów. Jeśli chodzi o weryfikację uczestników zebrania – dokonuje tego pracownik urzędu upoważniony do przetwarzania danych w bazie danych mieszkańców oraz bazie CRW. CRW jest systemem teleinformatycznym prowadzonym na podstawie przepisów ustawy Kodeks wyborczy. Dostęp do danych z CRW mają organy administracji publicznej, które realizują zadania związane z prowadzeniem rejestru wyborców, np. wójt (burmistrz, prezydent miasta), urząd gminy, Państwowa Komisja Wyborcza, komisarze wyborczy – komisja skrutacyjna powołana do wyboru sołtysa nie należy do tego katalogu. Dane osobowe wyborców zawarte w CRW są chronione przepisami o ochronie danych osobowych (RODO) i dostęp do nich wymaga podstawy prawnej – komisja skrutacyjna takiej podstawy nie posiada. Wybory sołtysa nie są wyborami powszechnymi w rozumieniu Kodeksu wyborczego, ich zasady określa statut sołectwa, uchwalony przez radę gminy.

Wobec powyższego Komisja Rewizyjna uznaje zarzuty zawarte w proteście wyborczym za bezprzedmiotowe i stwierdza, że nie nastąpiło naruszenie procedury wyborczej określonej w statucie Sołectwa Sycyna oraz wnosi do Rady Gminy Biała Podlaska o oddalenie protestu wyborczego.

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej

Tomasz Zazula